

Een nieuw schooljaar

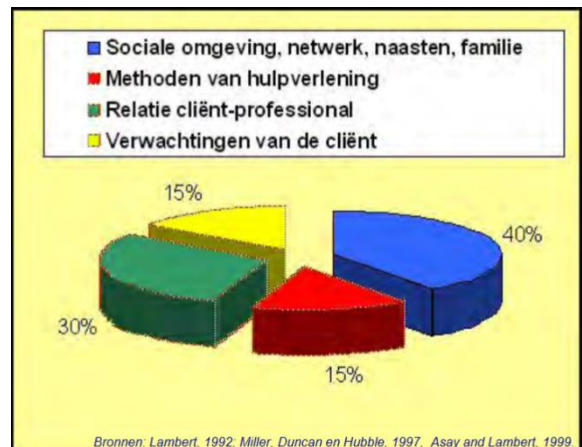
Elk jaar is belangrijk, maar het belangrijkste is toch altijd het jaar dat eraan staat te komen. Dat merk je als je terugkomt van vakantie. Je weet eigenlijk nauwelijks nog wat er vorig jaar allemaal is gebeurd. Ik moet echt in mijn herinnering graven om me weer te realiseren dat we met het vaststellen van twee ondersteuningspannen en het goed doorstaan van zes inspectiebezoeken eigenlijk een heftig schooljaar hadden. Maar de hoofdbreken die dat heeft gekost lijken ergens in de vakantie te zijn vervlogen. Misschien is dat ook wel de bedoeling van de lange schoolvakanties die ons ten deel vallen. Je schudt alles even van je af en dan lonkt vanzelf de toekomst weer. Daarom is het komende jaar altijd het belangrijkste jaar.

Verbinden

Voor mijzelf heb ik het komende jaar in het teken gezet van verbinden. In dat werkwoord ligt volgens mij de kracht van het passend onderwijs. Het feit dat we een coöperatie zijn die samenwerking regelt zegt in feite al dat we in het onderwijs onderling een verbinding zijn aangegaan. Het komend jaar zou ik de betekenis daarvan toch wel een laag dieper willen doorgronden.

Misschien dat een kleine omweg dat kan verduidelijken. Ooit liet iemand mij een taartdiagram zien waarin in beeld gebracht werd wat mensen die met psychische klachten kampen nu helpt om er weer bovenop te komen. Intuïtief denk je dat de deskundigheid van de professional daarin een doorslaggevende rol zal spelen. Iemand komt er bovenop als hij goed wordt geholpen en daar zijn professionals immers voor.

Succes

De werkelijkheid bleek echter gecompliceerder. Het is bijna altijd een samenspel van krachten die voor duurzaam herstel zorgen. Waarbij – en dat was het verrassendst – de methodiek van de professionele hulpverlener er eigenlijk niet eens zoveel toe deed. Het succes is voor het overgrote deel afhankelijk van de aard van de relatie tussen cliënt en professional (is er vertrouwen, is er een klik) en de steun en medewerking van het sociale netwerk. Wat ik daaruit opmaakte is dat professionals voor hun succes in grote mate afhankelijk zijn van anderen, waarmee ze zich moeten zien te verbinden. Dus een band met hun cliënten en met de mensen die daar omheen staan is cruciaal. Vertrouwen in je eigen kunde is dus nooit voldoende.

De vergelijking tussen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en passend onderwijs gaat natuurlijk nooit helemaal op. Maar toch denk ik dat ook in passend onderwijs het succes van ons werk niet alleen afhangt van onze eigen deskundigheid, maar misschien nog wel veel meer van de mate waarmee zij zich weten te verbinden met leerlingen, leerkrachten en hun

ouders. De wijsheid die wij in pacht hebben verbleekt bij het vertrouwen dat anderen hebben een oplossing te realiseren.

Verbinding vraagt veel. Want er is veel nodig om te kunnen verbinden: empathie (oog voor de ander, belangstelling, nieuwsgierigheid), begrip, respect (ook voor andere keuzes), openheid (eerlijkheid, fouten durven toegeven), durven delen (expertise, feedback). En de ander vat ik graag breed op. De ander zijn de leerkrachten, docenten, intern begeleiders en zorgcoördinatoren op de scholen waar je aan verbonden bent. De ander is ook de school. Wat zijn de kernwaarden van de school? Herkennen we ze? Hoe sluiten ze aan bij onze missie? De ander is ook het stadsdeel en stadsdeelteam waarin we werkzaam zijn.

Verbinden heeft altijd iets wederkerigs. In een contact, in een relatie, in een vergadering kun je iets halen maar zeker ook iets brengen. Denk aan expertise, kennis, houding en vaardigheden. Verbinden is geen kunstje maar een kunst. Het is een bijzonder en vaak uniek mengsel van persoonlijke kwaliteiten (empathie, integriteit, nieuwsgierigheid, openheid), vaardigheden (actieve luisterhouding vermogen, alertheid om door te vragen, communiceren) en kennis (selecteren en duiden van informatie, diagnosticeren, oplossingen relateren aan mogelijkheden en omstandigheden). Ga daar maar eens aanstaan. En dan moet het belangrijkste nog komen: een echte verbinding verdraagt geen hooghartigheid, maar rust op bescheidenheid. Het professionele gelijk is namelijk niet altijd het effectieve gelijk.

Het lijkt mij geweldig als we dit jaar deze dimensie van het passend onderwijs met elkaar beter voor het voetlicht krijgen. Het is de vaak onzichtbare kant van ons werk, we praten vaker over wat eruit komt dan over hoe we het (al dan niet) voor elkaar hebben gekregen. Nadenken over verbinden betekent veel aandacht voor zelfreflectie, veel aandacht voor de mensen met wie we in verbinding staan. Hoe dat precies moet, daar gaan we nog wat op verzinnen. Maar daar hebben we dan ook weer een heel jaar voor. Een heel belangrijk jaar, het allerbelangrijkste jaar.

"Hetty Vlug blogt over haar ervaringen en inzichten als directeur van de coöperatie Passend Onderwijs Almere en bestuurder van Almere Speciaal, het Taalcentrum en het OPDC."